ORRILLA
27
Astartea

Bilbao, 1936

# Euzkadi

ARPIDE-SANEURIJA

| | | | |
|---|---|---|---|
| Bilbao'kua ... ... ... | 9,00 | ifko. iru ilab. | |
| Bilbao'atazkua ... | 11,25 | " | " |
| Idazki-itunmena ... | 62,00 | " | urteko |
| Atzerijetakuak ... | 112,50 | " | " |

Beldayen itunduba

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.306 zenbakija

# Gayak

**PELIKIXIMA DEUNA**

Deusto'ko Nekaldiťaŕ Aba aguŕgaŕijen txadonan gurtuten diran Pelikiximaren deunaren gorpuzkiñak Eŕoma'tik Deusto'ko lekaidetxera ekaŕi ebezela, ila onen 13'gaŕenian 50 urte osotu ziran.

Eta Deusto'ko Nekaldiťaŕ Aba aguŕgaŕijak, euren doniaren 50'gaŕen uŕeteuŕen au, osperik aundijenaz ospatu gura dabe.

Oŕetarako dei-egiten dabe. Eta euren deya, Pelikixima deunaren alatzak bide dirala beren zale egin ixan diran kistaŕ gustijekana zuzenduten da. Batez be, baña, Bizkai'kuekana, uŕezko urteuŕen ospegaŕi au ospatuteko egiten asi diran jayetara elduten bizkaťaŕak baño eŕezago iñok be eztabela ixango-ta.

Pelikixima deunaren aintzaz gertau ixan dabezan jai aundijok, Deusto'ko Nekalditaŕ Aba aguŕgaŕijak, atzo, oŕilan 26'gaŕen goxian asi ziran, datoŕen astelenian egingo dabezan eleiz-jai ospetsubakaz amaťuteko.

Ona emen atzo goxian asi ebezan jayaen egiťaraba:

Goxetan: Zortzi ta erdijetan doniaren ondijan jaupa ixila; bere aintzazko iñarkunak eta abestijak.

Jaupa oneik, iragoko 50 urtiotan doniaren jaŕaitzaliak ixan diranen gogo ta bixitza aldezkuak ixango dira.

Aŕatsaldian: Iñarkunaldi nagusija Jauna - ageŕtze ospatsuba, doniaren otoitzak eta Gazteiz'ko goteŕtxadonako kanoniku argija dan Olasagasti'taŕ Koldobika aguŕgaŕijaren txonitza ixango dira.

Gero, baŕiz, abestijak abestu, eta Oteunaz onespena emongo da.

Eta aurten, 50'gaŕen urteuŕen au dala-ta zuzendu ixan dabezan eskari ugarijei erantzunaz, aŕatsaldeko eleizkixunetan, Pelikixima deunaren jaŕaitzale zintzuai, bere aintzaz abestuko dan ereseŕkijaz batera, ziñopa guŕgaŕijaren odolbatu deuna mun-egiteko emongo yake. Pelikixima deunaren ereseŕkija, baŕiz, eŕi osuak abestuko dau.

**Eŕtxadonen omena Pelikixima deunari:** Maťe-omen ezaumgaŕitzat, Pelikixima deunaren urteuŕen uŕetsuba osperik aundijenaz ospatuteko asmoz, Bilbao'ko eŕtxadonetako txaunburu gustijak be atzo goxian asi ziran jai ospetsubetan alde ixango dira.

Atzo goxeko jaupia, Jon Deunen eŕtxadonako txaunburuba dan Isusi'taŕ Augustin jaunak esan eban.

Egubazten goxekua, Nikola deunaren eŕtxadonako Azkuenaga'taŕ Kepa txaunburu jaunak; eguben goxekua, Bingen Ziñopa deuneko Abona'taŕ Domeka txaunburubak; bariku goxekua, Begoña'ko Astigaŕaga'taŕ Bernarta txaunburubak; larunbata goxekua, Andoni deuneko Ledesma'ko Astigaŕaga'taŕ Bernarta txaunburubak; larunbata goxekua, Andoni deuneko Ledesma'taŕ Endika txaunburubak; eta igande goxekua, Jagoba deuneko Etxebaŕia'taŕ Alexander txaunburubak.

Ona emen egunian bat Deusto'ko Nekaldiťaŕen txadonan Bilbao'ko txaunburu aguŕgaŕi gustijak jaupa donia egiten. Eta jaupa donia egiñaz, Pelikixima deunaren 50'gaŕen urteuŕen uŕetsuba ospegaŕijago egiten.

**BAGILA'N LENENGUAN**

Pelikixima deunaren eguna lez, Pasko bigaŕena, eredutzat aŕtuko da. Eta egon oŕetan, doniaren altaren bertan jaupak asiko dira, goxeko bostetan asi be.

Zortziretan, Jaunaŕtzeko jaupea ixango da. Eta bertan, Jaunaŕtza-bidezko itxeikixuna ta abestijak abestuko dira. Jaupa au Deusto'ko Jauparija dan Meangolaŕa'taŕ Kesare jaunak egingo dau, ta "Pelikiximak", Aguŕtza'ko Miren Neskutza'ren ikastetxeko neskato-mutiko ikaslientzat ixango da.

Amaŕetan, gotzai-jaupa ospetsuba ixango da. Koikiľe deunaren Gotzon Mirena karmeldaŕ ortosa ta Neopatra'ko gotzañak jaupea egingo dau: laguntzaľe, baŕiz, Bilbao'ko txaunburu jaunak ixango dira. Eta txonitza, Olasagasti kanonikuak. Txonislari argi onek, txonitzaldi onetan, Pelikixima alazgiliaren bixitzea edestuko dau.

Aŕatsaldeko bostetan, Pelikixima-astiari amaya emoteko, aguŕtza deuna otoiztuko da, odolbatu deuna agirijan imiñi, txonitza oguzi, Doipuru-onespena emon, eta Goikua'ri eskeŕak egiteko, Tedeum abestu. Gorpuzkin deuna be mun-egiteko emongo da. Eta eginkixun gusti onetan, Doipuru-ordezkaritzea, gotzain jaun argi ta aguŕgaŕijak egingo dau.

Urteyeran, baŕiz, gomutagaŕi-antzo, oturazko laŕosa onetsijak bananduko dira.

**Etxe-ikeŕtaldi-jaya:** Pelikixima ziñope doniaren urteuŕen-jai onein burestuntzat, bagilan 7'gaŕenian, igandia ta irukoitz Deunaren Jayegunan, Etxe-ikeŕtaldijak bere urte-jaya ospatuko dau.

Eta jai au, aŕatsaldeko 5'etan asiko da. Kutxa baŕijen onespen ospetsuba ta itzaldija ixango dira, Aranzabal'daŕ Getuli, Indautxu'ko Karmele eŕtxadoneko txaunburu argija txonislari dala ixan be.

Eta azkenez, Pelikixima deunaren 50'gaŕen urteuŕen-jai ospatsubotara elduten diranentzat, oŕurazko parkamenak ixango dira.

卐 卐 卐

Iragaŕi ixan daben egiťarauko jayok, edeŕetan be edeŕak dirala argi ikusten da. Eta Pelikixima deunaren ixena ta ziñopa aundi onen alatzen ospia uŕun elduta daguanezkero, aste onetan bere aintzaz egingo diran jayotara, notiñak-notin elduko dirala uste dogu.

Deusto'ko Nekalditaŕen txadona, edo zein egunetan be, Pelikixima deunaren alatz-egaŕi diranak-eta, aundikiro ikeŕtuten dabe.

Aste onetan, baña, ain maťe daben ziñopa alazgiliaren omen-jayak diralako be, beste egunetan baño notintza aundijaguak Deusto'ratuko dira, egiťaraba be notiñak euŕez eruateko lakoxia argiťaldu dabe-ta.

Jai oneik dirala-ta, Deusto'ko Nekalditaŕ lekaide aguŕgaŕijak, zorijoneko dira. Be-yuakijuez gure zorijon-aguŕik bijotzetikuenak be.

**ABEŔI-EGUNA**

Aurtengo Abeŕi-Eguna'k beste urtietakuak baño be su geyago erakusten dabela dirudi, jai oneik dirala-ta aŕtuten doguzan idazki gustijetan, suba ta gaŕa baño besterik eztogu uaŕtuten-eta.

Larunbata gabera-ezkero, gure euzko-mendi ospetsuben gaľuŕak, oŕtzeko ixaŕ-antzo argi egingo dabe, ta Euzkadi osua abeŕi-suz galdatuta imiñi.

Abeŕi-Eguna bakotxak bere eŕijan ospatute au, begikua be begikua da ixan be. Abeŕija, leku berezitzat ixentauriko uri edo basuri bakaŕ bat barik, Euzkadi osua da, ba. Eta bakotxak bere etxian, bakotxak bere eŕijan ospatu-ezkero, Euzkadi osuan ospatuko da.

Abeŕi-Eguna abeŕi-maťasunaz, benetako abeŕi-subaz ospatuteko, gixozte ixugaŕijen durundotsa baño, sendi-antzo etxeko sutonduan batzen diran aldra txikijen aŕteko su-gaŕa, gaŕdenagua ixaten da, kutsugiagua ta su bixi ta gorijagua.

Aurtengo Abeŕi-Eguna Euzkadi'ko uri aundi ta basuri txiki gustijetan ospatuko da. Euzko-Batzoki ta enparauko abeŕtzale-etxe gustijetan be, euzko-ikuŕiñaren marguak leyo-txeiguetan imiñiko dabezan oyaletan ikusiko dira. Eta Abeŕi-Ogasuna geťuteko, bakotxak bere Abeŕi-alogertxuba maťasunez eskiñiko dau, ta Abeŕija'ri emon. ¡Au abeŕtzaletasunaren zindua! Zorijoneko gara.

**Uribiťaŕte'taŕ Ibon.**

## Orri baltza

Usansolo. Galdakano'ko auzunian, igazi dan igandian il zan Egia'taŕ Kepe emakume abeŕtzalia ta kistaŕ zintzua.

Aspaldiko urtiotan, atsotuta be bai-eguna-eta, etxetik urtetan ezebala egon ixan da.

Begijak ilunduta eukazan, baña adimen argija.

Kistaŕ eredu lez, Goikua'ren ixena, kistaŕ-eredu-antzo gurtuten eban. Eta abeŕtzale lez, abeŕijaren zorijonari itxaroten egoten zan. Ilgo zan baño ordu lauren bat auŕerago be, Goikua'ren ixen donia, ta abeŕijaren zorijona ixan ziran bere espanetan agertuten ziran itzak. Goikua'k oŕezkero Bere besuetan aŕtu dau. (Goyan bego).

Bere seme-alaba atsekabetubai. Eŕestiťuta, Joseba ta Iñake'ri, ixan daben atsekabe-aldijan lagun gayakeze, baťa Basiľixe, Irune ta Elortza eŕen-suñei be.

Eta zuk irakuŕle, otoi bat Kepe kistaŕ zintzua ta abeŕtzale zindua ixan zanaren gogo-aldez.

## Belgike'ko auteskundiak

**Igandian egin ziran Belgika'ko auteskundiak eta aukeratu ebezan 202 aldun. Lengo aldun-etxian ezegozan 180 baño. Auteskunde oŕein ondorenguak onexek ixan dira: sozialdaŕak, 70; katolikutaŕak, 63: liberaldaŕak, 23; rexistaŕak, 21; palmendaŕ abeŕtzaliak, 19; komunistaŕak, 9.**

**Azkenengo auteskundietako zenbakijak eta oraingo azteŕtuten ba-doguz, auxe ikusi al-ixango dogu, sozialdaŕak iru malan jatsi dirala, katolikutaŕak, baŕiz, amaseťan. Palmendaŕ abeŕtzaliak zortzi mala irebazi dabez; komunistaŕak sei, rexistaŕa orainguan lenengoz auŕkeztuten zan eta ogeta bat aldun loŕtu dauz. Gaŕantzi andija dauko zantsu onek.**

**Garatzak txaŕto dagoz, belgikeŕ txindija jausija dabil eta lotsagaŕizko negozijoetan barna ibilijak dira ainbeste politika eta oŕei euren asaŕia erakusten emon-nairik, ezkeŕ-eskumaŕ gordiñengana juan dira autarkidunak. Rexistaŕ alderdi ori, oraintsu sortuba da; paxistaŕen arauz, Belgike'ko gauzak aŕteztuteko asmuak darabiltz. Alderdi ori katolikuen autaŕkijakaz gixendu da. Komunistaŕak, be, kendu dautsez autaŕki batzuk euren kideko diran sozialdaŕai.**

**Iru mala jatsi dan-aŕen, beste edozein alderdi baño senduagua ixango da sozialdaŕena.**

## Kokolo-mokolo

### Umearoko ipuña

### (Azkena)

Eta, uruna eralgiteko eralgiñua baño beste asmurik baŕuban ezebala bidia arinka ta ikotika igarota, ordu-lauren baten baŕuban Durango'ko Muski-andi'ren dendan, "tente-potente" burduntzi baltza baño be artezago "plantau" zan.

Bertan, begi-ziarka basteŕak ondo arakatuta gero, amalau txokuŕegatik, eŕijan zan eralgiñorik edeŕena erosi eban.

Eta, orduban be, amamaren esanakaz gomutau zan; topiña, besuan saŕtuta, poliťo-poliťo etxeratu biaŕ zala, etxakon aztu; ta, ori zala-ta, eralgiño baŕija be, besuan saŕtuta poliťo-poliťo etxeratu biaŕko ebala bururatu yakon.

Oŕetarako, eralgiñuari, ukubilagaz gogoŕ jota zulo andi bat egin eutson; eta gero, bertatik besuan saŕtuta imiñi.

Eta, eralgiñua besuan ondo saŕtuta ebalarik, alantxe-olantxe etxera erduta, egun atan egiñiko erostia be amamari erakutsi eutson.

Amama orduban be asaŕatu egin zan.

—¡Ene...! Ori dok egin dokana! I lako kokolorik, ludi gustijan be etxagok... Len, topiña, ta orain eralgiñua... oŕa gauza gustijak zelan gauzeztuta itxi dokazan... ¿Eta, txaŕija baŕiz...? ¡Ai, nun ete yagok bera...? Eure aťiťa zanaren antz asko eztaukek beintzat... Gauzak artez ta zietz egiten; a zuan mutila..! Bijaŕ goxian, txiki-txiki ta andi-andi, neuk juan biaŕko yuat bai Durango'ra, beste eralgiño baŕi bat ekarten... I iñora bialtzia, obena egiťia dok ixan be ta..

Esan eta egin, bijaramon goxian, Maluta'ko atsuak, Durango'ra juanda beste eralgiño baŕi bat ekaŕi eban.

Andik egun batzuben buruban, amama Maluta'kok bere ilobiari, bera basora eguŕetan joyala-ta, gaberako taluak egiteko uruna eralgi egijala agindu eutson.

"Kokolo-mokolo,,'k, amama basorantza abijau zanekoxe, eralgiño baŕija aŕtuta eskaratzian uruna eralgiten asi zan.

Oŕetan iñardubala, basetxeko solora, auntz pilo andijak saŕtu ziran. Orduan, "Kokolo-mokolo,,'k, bere lana bertan-bera itxita, solora juan zan; eta bertatik auntzak uxatzen ekin eban. Geroago be, auntzak, baŕijen-baŕi soluan saŕtu ziran.

Auntzak soluan egiten eben kaltia ikusiťa, mutilak, baŕiro soloratu biaŕa ixan eban; eta abere arekandik solua obeto jaboteko, eralgiñua aŕtuta soluaren erdi-erdijan uruna eralgiten asi zan.

Otoz-otuan jagi zan axe indaŕtsubak baña, "bur-bur" ots itzela eginda, eralgiñoko urun gustija mendija ziaŕ eruan eban; eralgiñuan urunaren apuŕik be geratzen etzala.

Urun galtze arek, "Kokolo-mokolo,,'ri tamal andija emon eutson. Eta, gure mutilak, bere ituntasuna kentzeko, eskaratzeko upa andira juanda sagardua edaten ekin eban. Alako baten, upiaren giltza, bere lekutik at urtenda, beko kortara jausi zan; eta bertantxe sagardaua paŕaztaka kanporatzen asi zan.

Mutila, estutu zan; eta upiaren giltza aurkiťuteko alegiñak-alegin egin ebazan aŕen, giltzaren aztaŕenik be ezin ixan eban auŕkiťu. Orduban, "Tototxu" ixenaz etxeko txakuŕari dei egin eutson; eta "Tototxu" erdu zanian, "Kokolo-mokolo,,'k, txakuŕaren buztana upa zuluan soŕtu eban; bertatik sagardaua geyago urten ezegijentzat.

Txakuŕak baña, auntzak soluan ikustian, upia ta "Kokolo-mokolo" bertan-bera itxiťa basetxeko solora iges-egin eban. Eta, txakuŕak iges-egiťiaz batian upa andiko sagardau gustija eskaratzian bat-batez zabaldu zan.

"Kokolo-mokolo". eskaratzian ainbeste sagardau ikustian estutu zan; ikeratu zan. Eta, amama, basotik lasteŕ be lasteŕ etxeratuko zala-ta, ora-matik amaŕ aŕto andi atarata eskaratziaren erdijan or-emenka poliťo poliťo imini ziťuan; amamak, basotik etxeratzen zanian, aŕto ganietatik oinkadak emonaz, bere oñak buzti etzegijezan.

Alako baten, amama, basotik etxeratu zan; eta etxe atako ganora txaŕa ikusiťa, iñoz baño asaŕiago jaŕi zan.

—¡Peste andija alakua!—asaŕe-bitzetan iñotson—. Aŕanu oŕek ¿zer egin dok baña...? Etxe gustija ondatu dok eta... Eure ganorabakokerijak dirala-ta, ontxe gayagozak onak... Ez, ez... gauŕ eztuat parkatuko... ezetara be eztuat parkatuko.. ezetara be eztuat parkatuko... Eure obenaren ordaña, ontxe bertan aŕtu biaŕ dok eta...

Biťaŕtian, mutilak, itzik bez.

Onetan, amamak, kortara juanda, bertako ate nagosija ekaŕi eban; eta geyagoko barik, mutilari, kortako ate andija bizkaŕeratuaz esan eutson.

—Ua, ua... zama onegaz mendija ziar... Ua, ua, eure obenaren parkamena jarizten...

Eta. mutila, kortako atiaren zamia bizkaŕian ebala, mendija gora abijau zan. Eta, egun gustijan, mendirik-mendi ibilijak ibili eginda gero, iluntzijan, neketuta be ba-eguala-ta, gaba igaroteko asmuz, bere ate ta guzti zugatz batera igon zan.

Gaberdi-inguruan, zugatzaren azpijan lapuŕ batzuk batu ziran; gau atan egin ebezan lapuŕetak euren aŕtian bananduteko. Euren aŕtian gauzak banandu eziñik didarka ta zarataka ibili ziran.

"Kokolo-mokolo", eurari begira adi-adi ule-zutik eguan. "Lapuŕak, sorgiñak, edo zer demoniño dozak gero eurok...?—ikaraz iñuan—. ¡Ontxe nayagok ni ona...!

Ori esanda gero, bizkaŕian eban atia, ikariaren-ikariaz zugatzetik bera jaurtin eban. ¡Eta, orduan ixan zan ixan zana...!

Ate andi ta aztunaren zartada eŕimiak, zugatzpian aurkiťu ziran lapuŕ gustijak, "batxu" be itxi barik, il egin ebazan.

Lapuŕ bilduŕgaŕi arein atzamaŕetatik bere burua azke ikusi ebanian, gure "Kokolo-mokolo", pozez beterik jaŕi zan; eta zugatzetik oin-bardika beriala saltu andi bat eginda, bere amamaren etxera ezti-bitzetan juan zan.

Jazorikuaren baŕi Maluta'ko atsuak jakin ebanian, bere ilobiari esan be egin eutson.

—Tirok ba, tirok mutil... Beti ganorabako ixan barik orainguan zintzo jokatu dok euk... Eŕija, gixon ankeŕen atzamaŕetatik edeŕto askatu dok beintzat... Auŕerantzian, zetako edo atako ixango az eu...

Eŕiko jentiak be, "Kokolo-mokolo,,'ren egiñenaren baŕi jakin ebenian, poz-pozez jaŕi ziran; eta lapuŕ gaiztoen eskuetatik auŕerantzian azke be azke ixango zirala-ta, gustijak batian dantzan eta dantzan egin eben.

Eta ori zala-ta, Maluta'ko atsuaren ilobiari, bere adoria sariťuteko, txikiťatik ixan eban "Kokolo-mokolo" ixena kenduta "Adoretsu" ixen andi ta begikua ezaŕi eutsaen.

**MAÑARIKO.**

### EA

Abeŕi-egunez egingo diran jayen egiťaraba:

EGUNAUŔE ILUNTZIAN.—Saspi ta erdijetan, biribilketak txisturali txikijakaz. Zortziretan, eŕiko mendi baten egingo da su andi bat eta Abeŕi margodun txupinasuak eŕeko dira. Adaŕ soñuak be ugari izango dira.

ABEŔI-EGUNA.—Goxeko sei ta erdijetan txaiderik - txaide biribilketak eŕiko txistulari txikijakaz.

Saspiretan, Jaunaŕtze orokoŕa.

Zortziretatik auŕera gura daben gustijentzako goxarija Batzokijan.

Amaŕetan, jaupa nagusija bertoko euzko-abes-batzak abestuta. Jaŕayan jaupa-osteko auŕeskuba. Eta onen ostian Batzokijan, eŕiko aŕantzale gastiak ekaŕiťako "zentoloakaz", amaiketakoa. Gero bakotxak gura daben tokijan oturantza.

Ordu bijetatik iruretara Batzokijan agertuko dauskube euren trebetasuna emen daukoguzan areslari ospetsubak.

Lauretan pelota - tokijan gaŕantzi andiko partidua, Bizkai-Batzokijetako, pelota-txapelketako bikotxak bertoko iru gasteren aurka.

Iluntzian nai beste jantza egiteko soñua ugari.

Bederatzijetan, Batzokiko areto nagosijan itzaldi edeŕ bat, eŕiko mutil gaste baten arduraplan.

Egun onek ospatzen etoŕiťa emen ikusteko ustia dogu Natxitua eta Bedarona'ko abeŕtzale gustijak.

**Mendatarija.**

### MURELAGA

EUZKEL-IXENAK. — Onaindia'taŕ Lon eta Mendieta'taŕ Juste Malak-usar'ko senar-emastiak geťu dabe euren sendija bikoitx seme moŕosko bigaz eta ugutzan, Jon eta Benediťe euzkel-ixen poliťak esaŕi be. Zorijonak.

ABEŔI-EGUNA. — Aurtengo Ebeŕi-Eguna Euzkadi-Buru-Batzaŕa'ren aginduz eŕi danetan ospatu biaŕ dan lez, eŕi onetako abeŕtzaliak be ba-diaŕdube bai gixonezko ta bai emakume egun ori aldanik eta gorarik aundijenagaz ospatuteko gertakixunak egiten eta oin aŕtian gertauta daukazan jayak onixek dira: Auŕegunian: aŕatsaldian txaiderik txaide txistularijak joko dabez biribilketak su-ziri eta txupinazo otsakaz batian, gabian Uŕegaraiko mendijan Eupeme Deuna dagon tontoŕian egingo dabe suba. Igande goxian txistularijak txaidez txaide, amaiketan jaupa nagusi abestuba, onen ondoren auŕesku edeŕ bat, ordubatetan oturuntza Pelotan Bizkai'ko txapeldun diran Uriaŕte anayen omenez, aŕatsaldian Agurtza Deuna amaťu ondoren pelota joko edeŕ bat, jaŕaian aŕi-jasoten Bizkai'ko ospetsuenak dirian aŕi jasotzaľe bik egingo dabe aŕi jasoten gero eŕiko ezpata-dantzari eta poxpolinak egingo dabez euren abesti eta jolasak, ondoren euzko-jolasa txistu otsian ilun abaŕera arte.

Oaŕa.—Bizkai'ko txapeldunen omenez egingo dan oturuntzara juateko asmua dabenak emon bei ainbat lenen bere ixena azkanengo ordurako itxi barik.

# Errijetatik

### ARANTZAZU'TIK

BERGARA TA TOLOSA'KOAK.—Lorailaren laugaŕen igande ontan Bergara'ko eŕomesak izan ditugu Arantzazu'n. Auek dira gizonak! Zerbait egin bear danean, ez dute erdizka egingo. Auxe jakitea baiño eztago: mila lagun inguru etoŕi zaizkigu. Oiñez asko Oiñati'tik Arantzazu'rako bidean gora, autoetan beste asko... oŕenbeste eŕomesentzat tokirik nun?

Bergara—landolaz ta langilez, makiñaz ta diruzalekeriz betetako eŕia, luŕari josita bizi bear duan eŕia, aidanez! Baiña ez: Bergaraŕak ere nabaritzen dute an biotzen barne-barnean makiñak eta matematikak eta diruak bete ezin duten txoko izkutu ase-ezin bat. "Irrequietum est cor nostrum..." Jaungoikoarentzat egiñak izaki ta atseden-ezin bizi bear, gure atsedena Jaungoikoagan arkitzen ez degun artean.

Oŕa Bergaŕarak zertara etoŕi diran Arantzazura: luŕeko aize astunez itota bizi dan biotzari, askatasun piska bat ematera, animak zeruko aize osasungaŕiz pizkortzera.

Amaŕak inguruan, saŕera. Badatoz aŕizko mailadian bera, Gipuzkoa'ko Zaindariaren euskal-abesti edeŕa abestuaz:

"Arantzazu'ko Ama Birjiña
zeruko Eŕegin aundia...
Aguŕ zeruen edertasuna.
aŕosa zuri goŕia,
Apainindurien lore bikaiñez,
erantzan gora jaikia..."

Arpegietara begira nago eleizate ondoan. Euskal-arpegi jatoŕak geienak; batzuk begi-inguruko beltzuneetan arduraz ta estutasunez beteriko bizikera erakusten zutelarik; beste batzuk "mundu txaŕeko" bizi moduan zear oso-osorik gorde duten biotzeko zoriona iŕipaŕe gozoz kanporantz azalduaz; beste asko bizitzari zertarako dan iñoiz galdetu ez diotenen ajolagabekeri-antza zeramatela...

Ongi-etoŕia Aita Laŕaiñaga Elosu'ko semeak eman die. "Magficat anima mea Dominum" esango onen zuan beŕiz ere Arantzazu'ko Andre-Mariak, Bergarar guztiak bere oiñetan auspezturik ikustean. Otoitz egin bear zuten egun artan guztien alde, baita an—beren eŕian—utzi zituzten jainkogabeen alde ere, bear bada goiz artan Arantzazu-eŕomes siñistedunai isekazko iŕipaŕez begiratu zietenen alde... Auxe esan zien gutxi gora-bera bere "eŕitar maiteai.

Ta gero, meza nagusia. Refice'ren "Missa choralis" izan da, neskatilak betik erantzunaz, Bergara'ko Abesbatzak abestu digun meza edeŕa. Ta zeiñen ederki abestu ere gero! Zuzendari, soiñulari ta abeslari ondo irabazita dauzkate guztiak guk emendik bialtzen dizkiegun "Zorionak".

Eskeintzaldian Azkarate apaiz jaunaren "Tota pulchra" goxo biguiña abestu dute coruan gizonak; eta Aldakuntza done ondoan, meza ostean, aŕatsaldeko eleizkizunean eta azken-aguŕean musikalari beraren "Penis angelicus" ta Ama Birjiñaren euskal-abesti jator - usaidun entzungaŕiak-zortziko ta guzti-eleizan neskatilak. Aiei ere norbaitek irakatsi die ba eder ki kantatzea zer dan! ¡Zorionean!

Aldaondo Santa Marina'ko paŕoko jaunaren itzaldia aditzekoa izan da. Arantzazu'ko Ama Birjiñaren euskaldunanganako amaťasuna adierazi digu. Ta aintziñako mirariak gaurkoakin alkarturik erakutsiaz—paperolako Zegamaŕen mirariak batez ere guztien biotzak barne-barnean ikutu ditu—, ta kristau-oitura zaŕak beŕitzeko bideak azalduaz. Bergaraŕen kristautasuna indartuagorik utzi duala esan genezake. Boileau ta Kintiliano aren itzaldi-moduaz oso pozik etziran egongo bear bada. Baiña aditzaileentzat oso egokia izan da.

"Beneditan" Urteaga'ren fabordoiak eta Aichinger'en "Salvea" abestu ditu Arantzazu'ko Abesbatzak. Ta Oiñatibia San Pedro'ko paŕoko jaunaren azken-agur maitetsua aditu ondoren—biotza ezpaiñetan ta besoetan zeukala esan zitekean—, oi bezela praileak auŕetik zirala, gogoak eleizan utziaz atera dira gura Andre-Mariaren bizilekutik bergarar zintzoak.

Ta eguraldi edeŕa izan dute gero, aspaldian txaŕak izan badira ere. Argatik etoŕiko ziran gaur etoŕi zaizkigun ogeita amar inguru alemanak ere.

Zestuar talde bat ere izan genduan, beren txanda zanean eŕiko jaiakatik etortzeke gelditu ziranetarikoak.

A! Ta ia aztu egin zait gaueko gurtzaileen eleizkizuna aitatzea. Bai, orixe ere egindute bergaraŕak. Arantzazu'ko Amak sarituko aldie berai ta batez ere beren buru etoŕi diran apaiz jaunai: Zeferino Oiñatibia, Iñazio Aldanondo, Beniño Laŕaiñaga, Martires'ko paŕoko jaunari, Jose Kruz Sodupe Elosu'koari, Joakin Murua Labandietakoari, Kasiano Olaiñeta Moja zaŕen kapilau jaunari, Alejo Legorburu ta batez ere Eustakio Azkarate gaueko gurtzaileen itzaldigile ta musikalari ospatsuari.

Baiña aste ontan eztira bergaraŕak bakaŕik izan; Tolosa'koak ere an izan genituan urtero bezela Igokunde egunean. Aita Zelaia. musikalari ezagunak, eman zien ongi-etoŕia edo—bere itzak erabili nai baditugu—"pakea ta zoriona. Aukera onean, koroazioko 50'gaŕen urte ontan, etoŕi zirala ta eskatzen zuten guztia esku zabalez Arantzazu'ko Amak emango ziela. Onela sendotu zuan aien biotzetako itxaro-

Aita Odriozola Tolosa'ko [illegible] kotaŕaren euskera garbizko itzal[illegible] azken aguŕa ere aditzekoak izan [illegible] alajaiña.

Th. Pfeiffer musikalari ospa[illegible] meza anditsua ta Eskeintzaldian [illegible] terer'en "O Sanctissima" xamur[illegible] tu zituzten eŕomesak; aŕatsaldean [illegible] dea, Refice'k Arantzazu'rako be[illegible] egin-dako fabordoiak eta Aita [illegible] Prantzizkotaŕaren "Salvea".

Arantzazu'ra datozenak ikaste[illegible] nunbait, an bealdean, ola ta m[illegible] -artean, gizonak arduraz beterik [illegible] tzen dituzten luŕeko aberast[illegible] baiño geiago balio duanik bada[illegible] ala biurtu ziran tolosaŕak ere, [illegible] kristo zeruratuarekin batean [illegible] begira bizitzeko gertu, Arantz[illegible] nabaritu zuten zerumiña iñoiz e[illegible] tzeko gertu.

Aritz[illegible]

### LAŔABETZUA

ABEŔI-EGUNA. — Aurtengo A[illegible] -Eguna uri gustijetan ospatuko [illegible] lez, emengo uri txiki onetan be [illegible] ko doguz jai batzuk, ila onen [illegible] ŕenean.

Subak, txistularijak, sariketak [illegible] tetxubentzak, ondoen irakuŕi eta [illegible] ten dabenentzak eta abar.

Egun berean ospatuten da aur[illegible] alogera-eguna be, auda bakotxak [illegible] bateko irebazija emoteko abeŕ[illegible] aldez.

EZKON - DEYAK.—Lengo ig[illegible] entzun gebazan uri onetako txa[illegible] abeŕtzale zintzoak diran. Barr[illegible] Koldobika, eta Etxebaŕia'taŕ E[illegible] tea'ren lenengo ezkon-deyak. Z[illegible] nak ba abeŕtzale on bijari.

NASKALDIJA.—Donostia'tik e[illegible] geure aŕtean dogu itxas-gizona Loroño'taŕ Bidal.

—Emen ixan dogu Bilbao'tik e[illegible] abeŕtzale gastea dan Basteŕe[illegible] Martin.

Aguŕtu geban Uriarte'taŕ De[illegible] andereñua.

### GETARITIK

G. B. B.'ak agindurik aurtengo [illegible] patu bear da Abeŕi-Eguna bako[illegible] bere eŕian.

Irakurtzen danez eŕi guziak a[illegible] ra zein baño zeñek jai apaño [illegible] tzen, bada gu Getaria'ŕak ezin [illegible] tuko gera ainbeste maťe degun [illegible] ŕiaŕi bere egunean ospatu gabe [illegible] tasun aundiarekin ta, oŕetako [illegible] -batzaŕak jaŕi ditu berobizik [illegible] Goizean zortziretan jaun-artza[illegible] ketan mutil txikien laixterketa [illegible] jaketa ta bertan Euzko-Etxeko [illegible] -abesbatzak abestuko ditu bera[illegible] kijen bezela euzko-abestiak.

Aŕatsaldean izango da, pelota[illegible] ta bukatzeko, Elkano'ren enpar[illegible] egingo da euzko-dantza.

¡Getariaŕak, egun aundi oŕe[illegible] biotza zorura ta igaro alaitasu[illegible] diarekin gure abeŕi bakaŕen eg[illegible]

### AREATZA

ABEŔI-EGUNA.—Abeŕtzalien [illegible] poz aundija zabaldu da egun [illegible] egingo diran jayak dirala-ta.

Ona emen egun oŕetan egingo [illegible] guzan jayen egiťaraba:

Ila onen 30'gaŕen egunaren [illegible] aŕatsaldeko saspiretan, biribilketa [illegible] tularijakin.

Gabian, baŕiz, Upo-tontoŕian, [illegible] ŕak. Eta sugaŕoik ikusteko, area[illegible] osuan batuko dira, txistu-soñuba[illegible] dera urtenda.

Suba amaťuten danian, Batzo[illegible] txistuba ta euzko-abestijak.

31'gaŕen egunian.—Goxian [illegible] asiťa txistularijen biribilketa [illegible] -ziaŕ. Goxeko saspiretan jaupa[illegible] Jaunaŕtzia. Amaiketan Batzoki[illegible] tengo dabe ezpatadantzari, gor[illegible] pelotarijak txistularijakin pelo[illegible] rantz. Eta an, dantzaldi batzu[illegible] doren, pelota jokaldi bi jokatu[illegible] ra. Pelotarijoik Batzoki'kuak [illegible] dira.

Eta Zabalbide'n txapeldun ur[illegible] ran Beŕiozabal eta Zuŕiria'k be [illegible] tuko dabe.

Jokaldijok amaťu - ondoren, [illegible] Batzoki'ra biurtuko dira.

Eta gabian, txistularijak eta [illegible] -abestijak ixango dira Batzokija[illegible]

Biťaŕtian, Upo-tontoŕetik, euzko[illegible] ŕiñaren margodun zuziri edo [illegible] ra batzuk botako dira. Zuziri[illegible] tondoa'taŕ Luki abeŕkidiaren [illegible] -olean egiñak dira.

EZKONTZA.—Igazi dan igandia[illegible] si eutsen irugaŕen sayetsa O[illegible] Eustaki abeŕtzaliari, Etxebaŕi[illegible] tzone Gaztelu-Elexabeitia'ko [illegible] miaz ezkontzen dalako. Zorijonak [illegible] zeben abijatxuba euzko-usaindu[illegible] daťela.

GEXORIK.—Aspalditxuban o[illegible] aurkitzen da gure txaunburu[illegible] Rejil'daŕ Josu. Ainbat ariñen o[illegible] alda. Irakuŕle, otoi bat aŕen, bere [illegible] sun-aldez.

ELEXEA. — Elexa-baŕitzako [illegible] amaťubaz duaz. Ori dala-ta, Is[illegible] Mikel margolarijak zorijonik as[illegible] tzen dau. Niriak be aŕtu egi[illegible] kel.

'rakurri EUZKAD[illegible]